

azonosított. Az izraeli hajás vőratlanul megvőlttoztatta menetirőnyőit, hogy minő kőzelebb kerőljőn.(3) Idő kőzben a izraeli parancsnok elrendelte nagyobb sebessőgő kő-sőrő hajőinak, hogy őtkőzzenek meg az ellensőggel. De amikor kőzelebb őrték, az izraeliek felismertők, hogy megkőzelő-tett cőlpontjuk nem egy rakőtanaszőjd, hanem torpedőnaszőjdok egy csoportja (szovjetgyőrtmőnyő P-6-ok, 75 t vő-zkiszorő-tőjssal, 43 csomős sebessőggel, 25 fő's legőnysőggel, 450 millimőteres torpedővetőcsővekkel őcs egy lőgvődelmi gőpőgyőval). Az egyiptomiaknak sikerő kitőrniők a harc elő a Port-Szad-i kikőttő előrőcsővel, ahol mőjr parti őcs tőjbori tőzšőrsőgők vődelmőbe

Mindamellett a nagy izraeli rombolő csőjbő-tő cőlpont volt, őcs a kőt kő-sőrő nem volt lőthatő. Tehőjt anőlkő, ho ismerte volna az ellensőg valő's erejő, az egyiptomi parancsnok meghozhatta volna a rombolő megkőzelő-tőcsőre vonatkoző dőntőst. Elhagyva Port-Szad radarőrtmőkőban lővő lesőjllő'sukat, az egyiptomiak azt hittők, hogy meglepetősszerő tőmadőst indő-thatnak, amint felgyorsulnak kelet felő. Egyőrtelmően egy lehetsőges torpedőrtmő potenciőlis forrő'sai voltak, amelyet akkor az Eilatnak gyors manőverezőssel sikerőlt elkerőlnie. Az egyiptomi erő k mő aligha sejtthők az izraeli naszőjdokbő őjllő's mő'sik kőtelőket, amely a jobb oldalukon volt. Az izraelieknek, az et-Tinai őbő partja mentőn lopőzva, sikerőlt becsapniuk az ellensőget, a rombolő csalikőnt hasznőjva, elcsalva az egyiptomiakat partmenti poző-ciőjukbő, s csapdőba ejtve őket. Mindazonőjtal, a tőmadőst kezdetőn az izraeli őjő szintőn sőttőben volt: nem lehetett tudni, hogy az egyiptomiak nem kőlőnő-tik-e el az Eilatot kő-sőrőitő, őgy komplikőjva az ősszecsapőst. Ahogy az izraeliek manőverezni kezdtek, hogy csatlakozzanak az Eilathoz, az egyiptomiak tőzet nyitotak. Az izraeliek haladőktalanul viszonzotőj, dacőjra a viszonttőz jelentette kockőjzatnak. Az egyik egyiptomi naszőjdot hamarosan eltalőjtő. Mikőzben a tatja lőngokban őjlt, nyő-lvőjvalő'an irőnyő-thatatlanul tovőbb haladt keletnek, mő-g a mő'sik nyugati irőnyba fordult.(4) Az Eilat kőtelőkparancsnoka utaső-totta a őjőrt, hogy pusztő-tsa el a "keleti cőlpontot", mő-g ő a "nyugati cőlpont"-tal harcolt. A csata tőjbb, mint harminc percig tartott. A megbőnult arab naszőjd lassan sőllyedt. A rombolő kő-sőrő'i a cőlpont kőrtő kőrtőztek, s addig lőttők az őgő mő-g az alő nem merőlt. Idő kőzben az Eilat egy sortőzet adott le a mő'sik, nyugatra tartő cőlpontra, őcs felrobbantott azt. Az izraeliek kiterjedt kutatő-mentő mőveletet hajtottak vőgre, de nem talőjtak tőlőket.(5)

Ezen naszőjdok elvesztőse egyőrtelmően demonstrőjta azt, hogy az egyiptomi haditengerőszeti erő k kőptelenek megfelelə lesőjllő'st kialakő-tani a tőmaszpont kőrtőli felsőgvizek kőrtőben (responsibility zone), hogy meg tudőj hatőrozni a teljes ellensőges erő helyzető, majd hatőkony erővel őcs fegyverzettel csapőst tudjanak mőrni a feladat vőgrehajősa vőgett. Az egyiptomi kőtelők parancsnoka elhamarkodottan indő-tott torpedőrtmőmadőst a csata elejőn, csak, hogy rőviddel azutőjn elvesző-tse a kezdemőnyezőst. Az izraeli szemőlyzet harci kőszőltsőgőrő őcs harc tapasztalatairő adott tanőbizonyšőgot, habőjr kezdetben manőverezőcsők nem volt a helyzetnek megfelelə.

Eltekintve a hatőstalan egyiptomi lesvetőstő őcs a briliőns izraeli "ellen-lesvetőstő", ezeknek az esemőnyeknek van egy mő'sik aspektusa is, melyet senki nem vett szőjmő-tő'sba. Mind a őnius 5-i, mind a őnius 12-i csata az izraeli főhadiszőjllő's őcs a parancsnokok rőszőrő a hajő elleni rakőttőhoz valő - valőjőban azt semmibe vevő - hozzőjőj vőjgő-totta meg. Meggondolatlansőjg volt rőszőkrő nagy harcőszati kapacitőssal, de gyenge lőgvődelmi fegyverzett rendelkező hajőkat kőldeni egy olyan rőgiőba, ahol elő'szeretettel operőjlnak rakőtahoroző naszőjdok. Kőcsőbb komolyan megfizettek gyenge ő-tőkőpessőgőkőrt. A őnius 12-i epiződ egy mő'sik, messze lőnyegesebb esemő előjőttőkőjvő őjlt, mely mőg ővtizedekkel kőcsőbb is aktuőlis őcs szőra őrdemes tőnyező.

A hatnapos hőjborő vőgővel, s a megsőjlt terőlet bekebelezőcsővel nem őlepedett le a konfliktus Izrael őcs az őrsőjgok kőzőtt. Ellenkezőleg, a fegyveres csatőroző'sok folytatődtak vőgig az arab-izraeli hatőjr mentőn az őn. "anyaghőjborő"-ban. Ugyanőgy voltak csatők is a tengeren, egyikők teljes fordulőpontot jelőjt ki a haditengerőszeti hadviselő's őjvőjőnek.

1967. oktőber 21-őn kőt arab naszőjd nőgy Styx rakőttőval elsőllyesztette az Eilatot az et-Tinai őbőjben, tizenhő mőrfőjldre [kb. 21,5 km - I. A.] Port-Szad-tő. Alkonyatkor egy egyiptomi radarőjllomő's egy, a Ső-nai-főlsziget partja mentőn magőnyosan haladő hajő őrtőkelt - ez volt az Eilat. Parancsnoka Jichak Sosan sorhajőkapitőny, mivel csak ellensőges tengeralattőjrtő tartott, csak tengeralattőjrtő ellen alkalmazhatő cikk-cakk manővereket vezetett. Mőg a kőt, aprő, őjőrtő ő Komar rakőtanaszőjdot is figyelmen kővő hagytá (183P kialakő-tő's, kőt szovjet Styx rakőtaindő-tőval felfegyverezve). (Hasonlő kőrtőlmőnyek kőzőtt semmiső-tett meg egy P-6-t, jelen helysző-n kőzelőben. A kőt aprő cőlpont, amely most az Eilat radarkőpernyőjő lőtsződott, nem kőlőnbő őjtt azokő, amelyeket őnius 12-őn sőllyesztett el.) 17.00 őrakor a rombolő őjllandő kurzust vett fel. Tizenhat perccel kőcsőbb egy jelőő'r főnyes villanőst őcs főstgomolyagot jelentett Port-Szad irőnyőjő. Ezutőjn egy kilőtt rakőta nyomvonalőj lőjtni az őgen. Az Eilatot teljes riadőkőszőltsőget rendeltek el őcs a visszavőjltott cikk-cakk manőverekbe. Navigőjtor előszőrtő azt jelentette, hogy a rakőta akadőjlytalanul el fog haladni a tat mőrtőtt, de azutőjn, hat mőrfőld tőjvolsőjgnő 10 km - I. A.), a rakőta a hajő felő vőjltoztatott fordult, nyilvőjvalő'an azonnal mőkődőbe lőpett a robbanőfej irőnyő-tő'szerkezete.(6) Az Eilat haladőktalanul tőzet nyitott a kőzeledő rakőttőjra, de mindhőjba. Percekkel kőcsőbb első rakőta eltalőjta a tatot, a mő'sodik pedig a hajő kőzepőbe csapődott.(7)

A személynézet intézkedése ellenére, hogy megmentsék a hajót, az letört irányirányi ácszervehetlen oldalra süllyedni kezdett. Kötőárny belül egy harmadik rakéta találta el a rombolót, felrobbantva lészerraktárait.(8) Az utolsó zenezet az Eilatnál 17.28 órakor káldtök, melyet egy harci egység észlelt, a SÁ-nai-főlszigeten. Sosan sorhajókapitány utasította a személynézetet, hogy hagyják el a hajót.(9) A romboló máig látható volt az egyiptomi radarerénykén. Az utolsó rakétát a biztonságos távolság minimumáig indították. Ez a máig gazdátlan hajóba csapódott, kiárasztva az ázemanyagot és az oxidtort [? - I. A.]. Az Eilat elsőlyedte. Az Izraeli Parti Árság hársárás kutatás-mentés hadmáveletet hajtott végre. A 199 fős legénységből negyvenöt fős veszett oda, és kilencvenegy sán meg vagy szenvedett komoly ágsi sérülést.(10)

Az Eilat elsőlyesztése volt a hajó elleni rakéta első sikeres alkalmazása. Az esetet széleskörű vita fogadta a világhaditengerészeti berkeiben. Tább (kötőárny szovjet szerzők is) rámutattak, hogy az első hajó elleni rakétatámadás 1943. szeptember 9-én volt, amikor német Dornier Do 217 bombázó elsőlyesztette az ój olasz csatahajót, a Rámát, egy irányított bombát, az FX 1400-t [kötőárnyismertebb néven Fritz-X - I. A.] alkalmazva.(11) Az igaz, hogy a németek is alkalmazták hajó elleni rakétát, a H 293-t [helyesen Henschel Hs 293 - I. A.], de az hatástalan volt, elágtelen harcászati és technikai jellemzői miatt.(12)

Szamos szerző tett kárelvet arra, hogy megmagyarázza, miért veszett oda az Eilat. Szamos tányezre mutatnak rá Eilászár is, az Eilat egy régi romboló volt (1944-ben épült), háján a modern lágvádelmi fegyverzetnek. Az Izraeli Haditengerészlet hamarosan kivonta a szolgálatból megmaradt rombolót, az utolsó 1969-ben. (Az igaz, hogy 1968-ban Izrael kivonta a szolgálatból Haifa névű rombolót, de csak 1969 áprilisban tártá, hogy utolsó rombolója, a Jaffa, mint cálhajó, elsőlyedte kötet rakéta által, az izraeli Gabriel tesztelésén.) Továbbá, a támadás elástó Eilat harcászati ágságát csökkentette, a hajó Izraeli Haditengerészletnél való szolgálatba állásának tizenkét fordulójának megánnepése miatt. Ezenfelül, amíg a normál személynézet 250 fős állít, a hajó ásszesen 19 teljes legénységet hordozott, amint utolsó áratán haladt (20%-kal kevesebbet a hagyományosnál). Negyedszer, az apró egyiptomi naszádok egy védett ábbál álltak egy valóban nagy cálontra, mely névelte találati valószás-náságát. Továbbá, az Eilat az ávezetben cirkálásebséggel járta rászált, mely lehetővé tette az elrakétakezelés személynézetnek, hogy megfelelően felkászálján a támadásra, és a tázelési távolság feltételei megfelelő kázelésben hajtsa azt végre. Végül, a támadás teljes meglepetésként árté az izraelieket, mivel nem távedtek a rakétát hordozó naszádok pontos azonosítását illetően. Ágy egy gyanútlan Eilat szákságszerőnek bizonyult egy sikeres támadáshoz.

Mindezekhez hozzátehetők azt a tányt, hogy az Eilat elóg nagy hajó volt, ahhoz, hogy kívüllő cálpont legyen a szovje Styx rakétának, melyet pontosan ilyen cálpontokhoz terveztek. Továbbá, a hajó nem rendelkezett sem aktív sem passzív ellentékenységet biztosító berendezéssel ilyen rakéták ellen, amelyek sebezhetőek ezen eszközzel szemben. Az Eilat káret nélkül volt áratán, s ez a tányezá lehetetlenné tette az ellen-lesvetés jás begyakorlását, hogy ártá állja az egyiptomi járás naszádoknak (mint az 1967. június 12-i esetben), lehetővé tette az egyiptomiaknak, hogy zavartalanul támadjanak. Másrészt az október 21-i lesvetés ájás szémságe az volt, hogy taktikai meglepetést árt el egy vadonatúj fegyver bevetésével, mely lehetővé tette a torpedónaszádnak látszó egy rakétanaszádoknak, hogy elóg biztosnak érezzék magukat a tázeléshez.

A lesvetés egyike a hadviselés legvonzóbb eljársainak, kállán sen a kötet föl kázzál a gyengébb részaró konfliktusban. Mindamelllett meg kell jegyezni, hogy az 1967-es támadás volt az egyetlen sikeres, hajó elleni rakétát hordozó hadihajó által vezetett lesvetés egy nagy hadihajó ellen az elmúlt harminc évben. Az 1980-as években hasonló, gyors, támadás naszádok hasonló eljárásokat alkalmazva kudarcot vallottak, s még súlyos károkat is szenvedtek. Ennek kávetkeztében nem az Izraeli Haditengerészlet volt az egyetlen, aki megtanulta azt a keserves leckét, amit az et-TÁ-nai-ábbálben tanítottak neki.

Az Eilat romboló pusztulása egy másikk szempontból is egyedülálló: az egyes rakétákat nagy időkázzánként, egymást kávetésen indították - ez is bizonyította a hajó szerőny lágvádelmi kápeségeit. (Hasonló eset volt a J aknaszedés, mely a latakiai ásszecsapás során süllyedt el 1973-ban, de az a száriai hajó rakétatalálat és az azt kávetés ágyát kávetkeztében süllyedt el.)

A sikeres támadás után, melyben az Eilat elsőlyedte, a hajó elleni rakéták véggül megszerzték biztos helyüket (a kellő tiszteletet) a haditengerészeti hadviselésben. Egyes szakértők nézetei ellenére, a haditengerészletek világs elkezdték árafelfegyverezni hajókat az ój rakétával. A lági fenyegetés egy új fajta száletett meg, és a haditengerészeti hadviselés jellege radikálisan megváltozott mind áratán. Ez az eredmény annak az ásszecsapás 1967. október 21-én.

Â

Â

Jegyzetek

Â

- Kolcsanov, B.: The Main Weapon of the Mosquito Fleet: Missiles. In: Modeliszt-Konstruktor, No. 1. 1989. pp. 31-32.
- Williams, L.: The Israeli Defense Forces: A People's Army. Tel Aviv, Ministry of Defense Printing House, 1989. p. 263.
- Ibid, p. 264.
- Ibid, p. 265. Lásd még Kojuharov, A.: The War of Attrition: Some Naval Aspects of the Arab-Israeli Armed Conflict, 1967-1970. In: Morszkoj szbornyik, No. 8. 1996. pp. 76-80.
- Williams, p. 265.
- Docenko, V.: Sunk: Combat Damage to Warships since 1945. St. Petersburg, Deva, 1992. p. 45.
- Szmirnov, G.: Powerful Weapons for Small Ships. In: Modeliszt-Konstruktor, No. 7. 1988. pp. 31-32.
- Lásd Kojukarov, p. 77.
- Docenko, p. 45.
- Williams, p. 265.
- Roskill, S.: The War at Sea. Vol. 3. London, Collins, 1962. Reprint [mint Flot i vojna] Moszkva, Military Publishers, 1974. Vol. 3. pp. 170., 175. (reprint).
- Rogyionov, B. - Novickov N.: Cruise Missiles in Naval Warfare. Moszkva, Military Publishers, 1987. p. 12.; Roskill, Vol. 3. p. 170. (reprint).

Â

Az eredeti, angol nyelvű cikk a <http://www.nwc.navy.mil/press/Review/1997/autumn/s&d1-a97.htm> cÅ-men olvashatÅ³.